

PRAVNI FAKULTET
UNIVERZITETA „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU

ZBORNIK RADOVA

Naučni skup

RAZVOJ PORODIČNOG PRAVA – OD NACIONALNOG
DO EVROPSKOG

Mostar, 21. 12. 2012. godine

Mostar, 2013.

RAZVOJ PORODIČNOG PRAVA – OD NACIONALNOG DO
EVROPSKOG

Izdavač - Publisher

Pravni fakultet, Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru
Faculty of Law, University of "Džemal Bijedić" of Mostar

Za izdavača - For the Publisher

Prof.dr. Osman Pajić

Uredništvo - Editorial Board

prof.dr. Osman Pajić, glavni i odgovorni urednik - Editor in Chief,
prof. dr. Suzana Bubić, doc. dr. Maja Čolaković,
doc. dr. Dubravka Husić, doc.dr. Amra Jašarbegović

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

347.61/.64(497.6)(063)(082)

NAUČNI skup Razvoj porodičnog prava - od nacionalnog do
evropskog (2012 ; Mostar)

Zbornik radova / Naučni skup Razvoj porodičnog prava - od
nacionalnog do evropskog, Mostar, 21.12.2012. - Mostar : Pravni
fakultet Univerziteta "Džemal Bijedić", 2013. - 326 str. ;
24 cm

Bibliografija uz radove; bibliografske i druge bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-604-73-7
COBISS.BH-ID 20551174

Adresa uredništva: Pravni fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
Mostar, Maršala Tita b.b

Predgovor.....	7
----------------	---

PORODIČNO/BRAČNO PRAVO

Zoran Ponjavić

O evoluciji porodičnog prava	11
------------------------------------	----

Suzana Bubić

Uticaj evropskog prava na porodično pravo u Bosni i Hercegovini	26
---	----

Branko Morait

Mirenje i/ili posredovanje	56
----------------------------------	----

Anita Duraković

Razvod braka sa stranim elementom u bosanskohercegovačkom i europskom pravu – mogući pravci harmonizacije	69
--	----

Alena Huseinbegović

Postupak za davanje dozvole za sklapanje braka	84
--	----

Željko Galić

Srodstvo u obiteljskim odnosima u kontekstu aktualnosti <i>de lege ferenda</i>	95
--	----

Ramajana Demirović

Novi pravci u pravnom regulisanju vanbračne zajednice u bosanskohercegovačkom pravu.....	113
---	-----

Darja Softić Kadenić

Bračni ugovor i ugovor o nasljeđivanju u pravu Federacije Bosne i Hercegovine kao instrumenti jačanja pravnog položaja nadživjelog bračnog partnera	135
---	-----

PORODICA U HISTORIJSKOPRAVNOM KONTEKSTU

Jasmin Branković

Šerijatsko bračno pravo i njegova primjena u Bosni i Hercegovini 1878 - 1918.	155
---	-----

Dr Zoran Ponjavić, redovni profesor
Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu
Republika Srbija

O EVOLUCIJI PORODIČNOG PRAVA

Sažetak: U radu se daje sažeti pregled dosadašnje evolucije porodičnog prava, iznose zapažanja o faktorima promena porodičnog prava danas i onim de lege ferenda. Tri su ključne karakteristike kojima se mogu opisati promene u domenu porodičnog prava: privatizacija, individualizacija i pluralizam. To faktički znači da pojedinac sve više autonomno, izjavama svoje volje, kreira svoje porodične odnose, budući da država ne nameće poželjan porodični model. Porodično pravo se demokratizovalo, a ideje jednakosti i slobode su bile i ostale osnovni pokretači njegovih promena. Dalja evolucija porodičnog prava zavisiće od društvenih promena, ali svakako će sve veći uticaj imati i praksa Suda za ljudska prava u Strazburu sa svojim tumačenjem odredbi Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ključne reči: evolucija, porodično pravo, faktori evolucije

Uvod

Porodično pravo je jedno od grana prava koja su poslednjih decenija doživelo spektakularne promene. Jedna od tih brojnih promena vezana je svakako i za privatizaciju normi kojima se regulišu porodični odnosi. Privatizacija se može odrediti kao davanje sve većeg značaja individualnoj volji i ugovorima, kao najznačajnijim instrumentima privatnog prava, i u domenu prava kojim se regulišu porodični odnosi.¹ Izraz se pojavio najpre u radovima iz sociologije prava,² a kasnije i u pravnoj teoriji.³ Porodica

¹ Izraz „privatizacija” se koristi uglavnom u sektoru ekonomije gde predstavlja proces transfera imovine, odnosno kapitala iz javne (državne) u privatnu svojinu, ali se može označiti i kao proces deregulacije ekonomskih odnosa od strane države.

² O privatizaciji porodice, bez pominjanja ovog izraza, pisao je još poznati francuski sociolog krajem devetnaestog i početkom dvadesetog veka Emil Dirken (Émile Durkheim, 1892). U studiji „*La famille conjugale*,” Dirken, faktički, govori o dve oprečne tendencije: o privatizaciji porodice, što po njemu podrazumeva davanje sve većeg značaja odnosima između samih članova porodice, a sa druge strane o socijalizaciji, tj. o sve većem mešanju države u porodične odnose; Videti: http://classiques.uqac.ca/classiques/Durkheim_emile/textes_3/textes_3_2/famille_conjugale.doc, 12.11.2011. O ovome videti i: F. de Singly, *Sociologie de la famille contemporaine*, Paris, 1993 (prikaz: Mauger, G), na: <http://books.google.com/books?> 12.11.2011. Od savremenijih sociologa, pre svega u Francuskoj, ovaj izraz naročito afirmiše L. Rusel (Roussel, L, *La famille incertaine*, Ed. Odile Jacob, Paris, 1989).

³ Ceo jedan zbornik radova posvećen je ovoj temi. Videti: *La contractualisation de la famille* (Ed. D. Fenouille i P. de Vareilles-Sommieres), Economica, Paris, 2001.

